

POSREDUJUĆA ULOGA ŽIVOTINJA U TERAPIJSKIM PROGRAMIMA

LIDIJA ARAMBAŠIĆ • VLASTA VIZEK • VIDOVIĆ

primljeno: ožujak 2000.
prihvaćeno: lipanj 2000.

Pregledni članak
UDK: 159.913:616.89

Ljudi su se od davnina družili sa životinjama i bili im privrženi. Podaci arheoloških istraživanja govore da su životinje bile važan činitelj u procesu liječenja, bile su obožavane kao bogovi te su zauzimale važno mjesto u društvenoj strukturi. Životinje su do današnjih dana nastavile ljudima služiti u različite svrhe, ali tek 80-tih godina ovog stoljeća stručnjaci počinju razlikovati terapiju uz pomoć životinja od aktivnosti u kojima životinje pomažu čovjeku. Terapija uz pomoć životinja je intervencija usmjerena prema unaprijed određenom cilju gdje je životinja sastavni dio terapijskog procesa. U takvoj vrsti terapije cilj može biti povećanje učestalosti poželjnog ponašanja ili ublažavanje, odnosno ukidanje neprikladnih oblika ponašanja. Životinje se danas uspješno koriste kao dio terapijskog procesa u zatvorima, domovima za starije osobe, u ustanovama za djecu s razvojnim teškoćama, pri radu s tjelesnim invalidima, u školama, u terapijskom radu s pojedincom i sl.

Ključne riječi: kućni ljubimci, savjetovanje, psihoterapija

Čovjekova veza sa životinjama seže još od pradavnih vremena. U to doba životinje su bili čovjekovi pratioci, čuvari, ali i bića s kojima su ljudi bili veoma prisni. No, postoje dokazi da su već i tada životinje korištene u terapijske svrhe. Podaci arheoloških istraživanja ukazuju na to da su životinje bile vrlo važan sastavni dio davnajšnjih metoda liječenja, smatrane su bićima s nadnaravnom snagom i obožavane poput bogova te su imale vrlo važan položaj u tadašnjoj društvenoj strukturi.

I u modernom dobu životinje su nastavile igrati različite uloge u čovjekovu životu, ali stručnjaci su tek 80-ih godina ovog stoljeća počeli konceptualno razlikovati "terapiju uz pomoć životinja" od "aktivnosti u kojima sudjeluju životinje" (kao što su, npr., pomoć slijepima, gluhanima, tjelesnim invalidima).

Terapija uz pomoć životinja je cilju usmjerena intervencija u kojoj je životinja sastavni dio terapijskog procesa (Burch 1995., Counsell, Abram i Gilbert 1997.). I u ovoj vrsti terapije važnu ulogu igra procjena klijenta te evaluacija terapijskih učinaka. Riječ je, dakle, o upotrebi znanosti i to kroz interdisciplinarni pristup da bi se pomoglo u rješavanju različitih problema. Takvu vrstu terapije provodi posebno obrazovan stručnjak. Cilj terapije uz

pomoć životinja može biti povećanje učestalosti poželjnih ponašanja odnosno ukidanje/smanjenje učestalosti neprikladnih. Kao važan dio terapijskog procesa životinje se danas koriste u zatvorima, staračkim domovima, u ustanovama za djecu s razvojnim teškoćama, u radu s tjelesnim invalidima, u školama, u individualnoj terapiji itd.. Terapija uz pomoć životinja može pomoći u promicanju tjelesnog i psihičkog zdravlja ali jedino pod uvjetom da je program unaprijed točno određen i da se dosljedno provodi. (Naravno, terapijsko ili barem blagotvorno djelovanje životinja postoji i kada nisu svi postupci unaprijed točno određeni, ali u takvim uvjetima nije moguće pratiti učinke terapije i tada radije govorimo o "aktivnostima u kojima životinje pomažu čovjeku", a ne o "terapiji uz pomoć životinja".) Terapeuti koriste životinje za postizanje vrlo različitih ciljeva, primjerice u liječenju fobija, poučavanju novim vještinama poput hodanja ili komuniciranja te pri usvajanju različitih socijalnih vještina (Limon, Bradshaw i Cormack, 1997.). Osim toga, terapija uz pomoć životinja pokazala se uspješnom i kad je riječ o osamljenosti,

* Kontakt adresa: doc.dr.sc. Lidija Arambašić, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju, Lučićeva 3, 10000 Zagreb